

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Pucničjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent.

Ljubljanska proslava obletnice pohoda na Rim

Fašisti, ki bivajo v Ljubljani in drugih središčih Ljubljanske pokrajine, so slavili 28. oktobra obletnico fašističnega pohoda na Rim. Zgodilo se je to pred 19 leti. Ob 10. je bil v ljubljanski stolnici slovesen verski obred za tiste, ki so padli za fašistično revolucijo. V veliki cerkvi so bila zbrana zastopstva krajevnega fašija, Vojske in Milice, vsi uradniki Visokega Komisariata in številni oficirji. Poleg Ekscelence Graziolija so bili poveljnik armadnega zbora Ekscelenca Robotti, divizijski poveljnik general Orlando, načelnik posadke general Montagna, generalni nemški konzul Brosch, ljubljanski podžupan, ki je zastopal obolelega župana, in drugi. Pri slavnostnem verskem obredu je bil navzočen tudi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Častno stražo si imeli oddelki grenadirjev in vojaki obmejnih straž.

Po cerkveni slovesnosti sta se Visoki Komisar in poveljnik posadke general Montagna v spremstvu konzula De Padova, kvestorja in poveljnika karabinierjev napotila v Grosuplje, kjer ima svoj sedež poveljstvo miličniškega bataljona. Ekscelenca Grazioli je imel tudi govor na vojake in je poudarjal pomen tega zgodovinskega dne. Tople misli je posvetil vsem tistim, ki se bojujejo ob strani zaveznikov proti boljševizmu in tako izvajajo osnovna načela fašizma. Govoril je vojakom in miličnikom tudi general Montagna. Po obeh govorih so navzočni vzklkali Kralju in Duceju.

Visoki Komisar se je nato razgovarjal z miličniki in vojaki. Ob 13.30 je sledilo obdarovanje najboljših učencev iz ljubljanskih šol, ki so se posebno odlikovali pri učenju italijanskega jezika. Slovesnost je bila v dvorani Zveze bojevnih fašijev, kamor so poleg tridesetih nagradencev prišli tudi vsi ravnatelji srednjih šol, šolski nadzorniki in šolski upravitelji. Prisotni so bili številni odličniki in vplivni moške.

Visoki Komisar je prispel ob 15.30. Po razgovoru z različnimi šolniki je podelil nagrade in izrazil prepričanje, da se bo učenje italijanskega jezika v naslednjih letih v novi pokrajini še bolj pospešilo istočasno s čedalje boljimi odnosi med italijansko Slovenijo in Kraljevino Italijo. Izrazil je veselje tudi kot zastopnik vlade, da lahko podeli te nagrade otrokom. Naposled je poudarjal, da je fašizem že takoj ob svojem rojstvu leta 1919. napovedal vojno boljševizmu, ki je v Italiji že zatrto in mu bije zadna ura. Odločno bo zatrto z vsemi sredstvi, kajti dobro slovensko ljudstvo ima pravico do mirnega življenja.

Ko je še izrazil zadovoljstvo nad uspehi dijakov in njihovimi učitelji, je zapustil Fašistovski dom.

Ob 17. so v dvorani vladne palače ljubljanski fašisti podali poročila. Velika sprejemna dvorana je bila polna fašistov v uniformah, ki so Visokega Komisarja ob njegovem prihodu pozdravili z glasnimi vzkliki Duceju.

Visoki Komisar in Zvezni tajnik nove pokrajine je zavzel prostor na odru za odlič-

nike. Njemu ob strani so stali general Orlando, divizijski poveljnik, nemški generalni konzul, zvezni podtajnik Gatti, podpoveljnik divizije grenadirjev, narodni svetnik Vagliano, drugi oficirji, dostojanstveniki in odličniki.

Ekscelenca Grazioli se je spomnil v svojem govoru zgodovinske obletnice. Najprej je povabil navzočne, naj posvete svoje misli padlim, katerih duh se vije okrog zastav revolucije in kaže pot naprej. Tovariški pozdrav je naslovil na bojevnike, ki na vseh bojiščih potrjujejo junaška izročila italijanskih oboroženih sil, ki jih tu v dvorani zastopa poveljnik grenadirske divizije. Potem se je obrnil na nemškega generalnega konzula in v njem pozdravil Reich in njegovega velikega Führerja.

Navzočni fašisti so ga prekinili z vzkliki nemškemu zastopniku. Zatem je ljubljanski Zvezni tajnik razložil visoki pomen tega zgodovinskega dne. Govoril je o dobi pred pohodom na Rim, o podobnih gibanjih, ki so nastala v tisti dobi in med katerimi je bil zlasti važen narodni socializem. Govoril je dalje o prijateljstvu obeh velikih voditeljev, ki je moralo zbuditi prijateljstvo tudi med obema velikima narodoma in tako ustvariti zgodovinsko razdobje v njunem življenju. Pripomnil je, kako fašisti gledajo le naprej in obračajo svoj pogled na preteklost le za

trenutek, kolikor se zdi potrebno, da se pokličejo v spomin velika dela, ki so bila izvedena. Med trdnjavami je omenjal italijansko Cesarstvo, ki ima zdaj junake, ki svetu kažejo pravega duha zdajšnjega italijanskega vojaka. (Navdušene počastitve padlim junakom in Duceju.)

Ekscelenca Grazioli je govoril nato tudi o španski vojni, kjer so se legionarji borili s ramo ob rami z nemškimi tovariši, dalje o bojih v Albaniji in naposled o zdajšnji vojni, ki je ljudska vojna proti boljševiški Rusiji in proti požrešnim bogatinom. Italijanski narod sledi z velikim srcem nemškim divizijam, ki se bližajo Moskvi, da končno ugonobijo boljševizem. Italijanski narod je ponosen, ker ve, da s temi divizijami v boju in slavi tekmujejo njegove divizije.

Iz ruske oborožitve, je nadaljeval Ekscelenca Grazioli, so razvidne ruske sanje: napasti in poplaviti Evropo, da se zatre njena tisočletna omika. Zato je ta vojna revolucija, ki nadaljuje pohod, dokler ne doseže vseh smotrov.

»Fašistovska Italija bo zmagala,« je končal, »ker je vsak fašist ponosen, da lahko veruje, uboga in se bori. Zmagala bo, ker vsi služijo Mussoliniju, ki je povedel Italijo proti še bolj bleščečim smotrom. To je naša vojna, ki jo vojskujemo ob boku velike zaveznice in ki bo po doseženih zmagi pomagala okrepiti med Italijo in Nemčijo tisto soglasje, iz katerega bo zrasla omika nove Evrope.«

Zatem je izrekel pozdrav Kralju in Duceju ter veliki Nemčiji in njenemu voditelju Hitlerju. Prireditev se je končala z junaškim napevom »Giovinezze«.

Čudežno rastlino sojo bi lahko gojili tudi pri nas

Neuspehi s sojo so le znak nepravilnega gojenja

Ze pred leti se je začelo pri nas delovati na to, da bi se tudi v naših krajih gojil čudežni kitajski fižol, imenovan soja. Ljudje, ki so pisali o soji, so jo slikali v takih barvah, da je nastalo splošno povpraševanje po sojinem semenu. Pisec teh vrst je tudi dobil dve pesti semena in ga je dal sorodnikom na deželi, da so ga posadili. Prvo leto je bila rastlina močna in je dala precej plodov. Sorodnik jo je gojil še naslednja leta, toda vsako leto je bila soja slabša in se je čisto izrodila.

Ali je to znamenje, da soja ni tisto, kar so s tako blestečimi besedami pisali o njej? Prav gotovo ne! Neuspevanje je le znak, da gojitelj ni pravilno ravnal s sojo, ker mu pač nihče ni dal pravih navodil. Zemlja, kjer naj se soja goji, mora biti pravilno pognojena in imeti mora svoje bakterije. Pa še pravo vrsto soje mora imeti, to je tako, ki v našem podnebju lahko dozori. Strkovanjaki naj bi se za to pobrigali, ker se v takšnih časih, kakršni so zdaj, pač nad vse izplača gojiti rastlino, ki daje človeku hrano, živali krmo in industriji sirovine.

Kot človekova hrana je soja izredno redilna, ni pa žal preveč okusna. Soja ima v sebi

35 do 45 odstotkov beljakovine, nad 30 odstotkov sladkorja, 17 odstotkov olja, nekaj fosforja in nekaj kalija, zraven pa še druge snovi, ki se dajo za marsikaj izrabiti. Ješ jo lahko kakor fižol ali grah, četudi v tej obliki ni preveč okusna, nad čimer pa se človek v času nezadostnih zalog živil ne bo spotikal. Kitajci in Japonci delajo iz soje mleko in sir. Tudi moka se pridobiva iz soje, in sicer se iz take, iz katere si iztisnil olje. Sojina moka je zelo redilna, vendar pa je nerodna za peko kruha. Iz same sojine moke se kruh ne da peči, pač pa iz moke, ki je mešanica dveh tretjin enotne in ene tretjine sojine moke. Rabiti pa moraš za peko takega kruha precej več kvasa kakor sicer. Iz same sojine moke se dajo speči odlično drobno pecivo in torte. Za juhe, za dušenje zelenjave, za omake in prikuhe vzemi rajši sojino moko, ker s tem prihraniš precej masti. Sojina moka ima namreč sama precej masti, kar se pozna že na tem, da diši po prežgani masti, če se ti ta moka žge na štedilniku. Na Kitajskem in Japonskem pridelujejo iz soje tudi razne alkoholne in nealkoholne pijače. Pa tudi kis lahko napraviš iz soje in, kar je važno, tudi mast za beljenje jedi se da pri-

borba na življenje in smrt, ki je bila toliko strašnejša, ker je prav tisti trenutek priplaval blizu njiju truplo umorjene Rozike. Oskrbniku, ki se je z zadno silo otepal starca, so že pohajale moči. A tudi Matevž, ki je bil smrtno ranjen v prsa, je omagoval, vendar je še krčevito držal oskrbnika za vrat in ga davil. Začela sta se potapljati in čez nekaj minut je bilo tam, kjer se je zgodila žaloigra, spet vse tiho. Mesece je svetil na spet mirno vodno gladino. Daleč nekje v gori je lajal lisjak in skovikala je sova, globoko pod vodo pa so plesale ribe v neštevilnih tropah okrog trupel. Eremit Valentin

Tudi iz p. save na stroj berejo človekov značaj

Veda o sklepanju na človekov značaj iz njegove pisave, tako imenovana grafologija, se je obogatila s posebno svojo podpanogo, to je z vedo o ugotavljanju značaja tistih, ki znajo pisati na stroj.

Razne poteze v značaju strojepiscev ugotavlja ta nova veda na podlagi napak, ki jih delajo pri pisanju. Takšnih, ki pišejo brez napak, je gotovo silno malo. Napake pa so lahko najrazličnejše. Nekateri radi izpuščajo posamezne črke ali celo besede, drugi spet udarjajo črko na črko, puščajo med besedami ali vrsticami naenkrat večje presledke, kakor je potrebno, nekatere črke prehudo ali premalo udarjajo, delajo na papirju, na katerega pišejo, prevelik rob in podobno. Morda prav vsega tega ni treba smatrati za napako, toda tudi v tem primeru podaja svojevrsten način pisanja svojevrstne poteze strojepiševega značaja.

Tisti, ki se s to vedo pečajo, pravijo, da izpuščanje posameznih ločil pomeni lahkomišelnost ali pomanjkanje čuta odgovornosti. Če strojepisec ne dela med besedami dovolj presledka, se to pravi, da je razmišljen in da nima jasnih pojnov. Preveliki presledki med besedami dokazujejo, da tipkar ali tipkarica preveč premišljuje. Pogosto udarjanje črke na črko pomeni jezljivost, če pa strojepisec posamezne črke udarja po dvakrat namesto enkrat, je to znamenje, da je brezobziren človek. Pogosto podčrtavanje besed je lahko znak prevelike navdušenosti ali pa tudi težnje po odidihu. Velik rob na papirju, pravijo, pomeni domišljavost. Tak človek se ne druži rad s takimi, o katerih misli, da so manj od njega. Nasprotno pa tisti, ki pri pisanju delajo majhen rob, veljajo za skopuhe. Kdor vrstice rad zelo stiska, mu pripisujejo velik smisel za varčevanje, tisti pa, ki dela med vrsticami velike presledke, velja za razsipneža. Premalo pritisnjene črke so znak, da pisec, ki tako nežno tipka, sam sebi ne zaupa in se ne zna vladati. Nasprotno pa krepko pritisnjene črke pomenijo odločnost in živahnost.

Za mlade uganke

Skrit pregovor

a k i o s i z t s k
 a s a a l a o t o s
 o m v o m v e t a k
 o k t t h i a k a t

Vstavi namesto črtic prave črke in dobil boš v navpičnih vrstah smiselne besede, a vstavljene črke ti bodo povedale znan pregovor.

Skrito ime

Sirija — Moste — Štanga — Reka — Zagorje — Zavrč — Vič.

Vzemi iz vsake besede dve zaporedni črki in sestavi iz njih ime priljubljenega slovenskega pesnika.

Posetnica

Elza R-n Žiče

V tej gospodični se skriva moški poklic. Poišči ga!

Rešitve ugank iz zadne številke: Skrit pregovor: Kar mačka rodi, rado miši lovi. Čaroben lik: dopis, omara, pater, Irena, saraj. Skrito ime: Anton Martin Slomšek.

„DOMOVINA“ in mladina

Krajevni bog se je maščeval

Japonska pripovedka

Blizu vasi Kurosake v pokrajini Hokiju je vodopad, imenovan Slap duhov. Ob vznožju je majhna skrinjica krajevnega boga, ob njej pa lesena puščica za darove vernikov. Evo vam zgodbe o tej puščici:

Mrzlega zimskega večera so se žene in dekleta, zaposlena v neki predilnici v Kurosaki, stiskale po končanem delu okoli velike ponve. Nato so se zabavale s pripovedovanjem pravljic o duhovih.

Pri kaki dvanajsti zgodbi je bilo večini zbranih že dokaj tesno pri srcu in neka deklica je zaklicala, da bi še bolj povečala strah: »Pomislite samo, da bi kdo zdaj šel čisto sam k Slapu duhov!«

»Jaz dam vso svojo današnja prejo,« je dejala ena izmed njih, »oni, ki bi se upala to storiti!« »Tudi jaz,« je kliknila druga. »In jaz,« je rekla tretja. »Me vse,« je pritrdila četrta.

Tedaj je med predicami vstala O-Katsu, tesarjeva žena, ki je imela edinega sinka. Otrok je skrbno zavil spal v culi na njenem hrbtu. »Čujte,« je rekla O-Katsu, »če mi boste res izročile vse, kar ste napredle danes, pojdem jaz k Slapu duhov.«

Njeno ponudbo so smatrale ženske za šalo. Toda, ko jo je nekajkrat ponovila, so videle, da res hoče iti. Vsaka izmed zbranih je ponovno obljubila, da ji prepusti vse svoje dnevno delo, če res pojde k Slapu duhov.

»Toda, kako bomo vedele, če je bila res tam?« je vprašala ena izmed njih. »Prinese naj nabiralno puščico,« je pristavila stara Obaa-San, »to bo zadostovalo.«

»Prinesem,« je kliknila O-Katsu in planila je na cesto s spečim dečkom na hrbtu.

Noč je bila ledeno mrzla in jasna. Po prazni ulici je hitela O-Katsu. Videla je, da so bile vse hiše tesno zaprte zaradi naraščajočega mraza. Zunaj vasi je tekla po visoki poti; na obeh straneh so molčala riževa polja. Pol ure je hodila po odprti poti, potem pa je zavila na ožjo stezo, vijočo se med skalami. Čedalje temnejša in slabša je bila steza, toda bila ji je dobro znana in kmalu je začela zamolko bobnenje vode. Čez nekaj minut je že pot zavila v sotesko, bobnenje je postalo glasnejše in pred seboj je

videla v gosti temi bleščavo slapa. Motno je zapazila tudi skrinjo in puščico. Planila je naprej in iztegnila roko.

»Kaj hočeš, O-Katsu?« je naenkrat zaklical svareč glas iz šumenja vodopada.

O-Katsu je obstala vsa iz sebe od strahu. »Kaj hočeš, O-Katsu?« je še enkrat jeknil glas, zdaj že bolj grozeče.

Toda O-Katsu je bila pogumna ženska. Zdrznila se je iz svoje omamljenosti, zgrabila puščico in stekla. Ne videla, ne slišala ni več ničesar, dokler ni dospela do visoke poti, kjer je postala za trenotek, da je prišla do sape. Nato pa je hitela brez prestanka, dokler ni prišla v Kurosako in potrkala na vrata predilnice.

Kako so vzkliknile žene in dekleta, ko je vstopila sopeča z darilno puščico v rokah. Strmé so poslušale njeno zgodbo; sočutno so zavriščale, ko jim je pripovedovala o glasu, ki jo je dvakrat poklical iz pošastne vode. Pogumna O-Katsu! Res je zaslužila prejo!

»Toda vašemu otroku mora biti mraz, O-Katsu,« je dejala Obaa-San, »dajte nam ga k peči.«

»Lačen mora biti,« je odgovorila mati. »Tako mu moram dati mleka.«

»Uboga O-Katsu!« je rekla Obaa-San, ko ji je pomagala odvijati povoje, v katerih je bil zavil otrok, »vi ste mokri po hrbtu.« Nato pa je pomočnica nenadno kriknila: »Joj, to je kri!«

Iz razvezanih cunj je padel na tla sveženj s krvjo premočene otroške obleke in v njej dvoje drobnih ročic in dvoje drobnih nožic. Trupelce z glavo pa je manjkalo.

Tako se je krajevni bog maščeval nad njo, ker mu je oskrnila sveti kraj.

Lačen deček

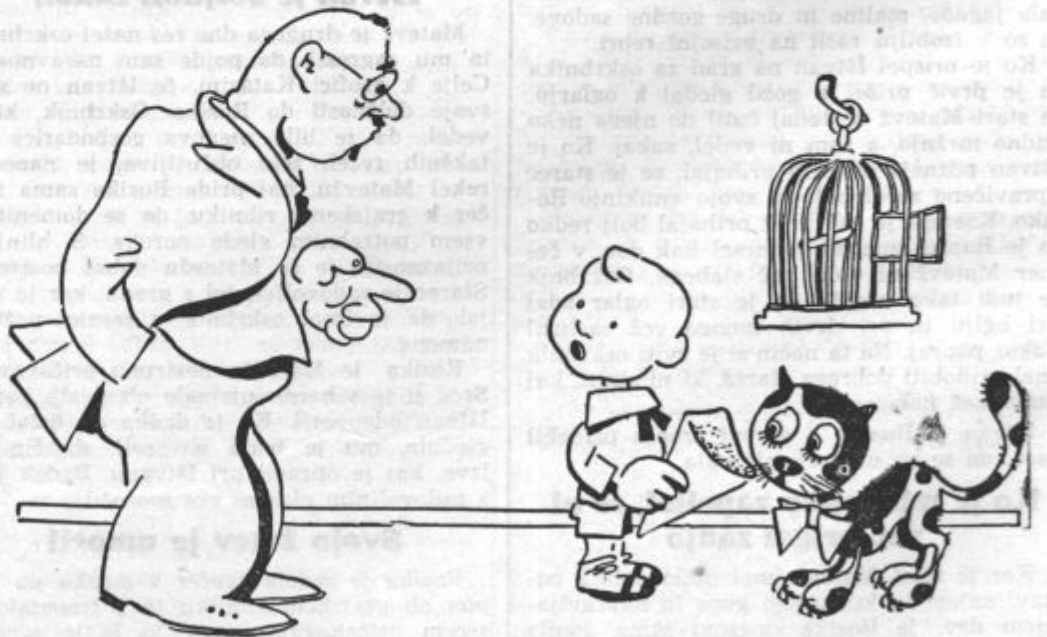
Mati: »Jurček, kam pa je izginil štrukelj, ki je bil prej na krožniku?«

Jurček: »Dal sem ga lačnemu dečku, mamica.«

Mati: »Lepo si naredil, sinko. Kdo pa je bil tisti deček?«

Jurček: »Jaz, mamica.«

Boštjanček jo je pogruntal

Očka: »Za božje ime, kaj pa ponujaš mački?«

Boštjanček: »Plos, očka.«

Očka: »Pa saj mačka ne mara prosa.«

Boštjanček: »Muca ne, pac pa kanalček, ki bi ga lad dobiv iz mucinega tlebuha...«

Padec iz devetih nebes

Naključje je privedlo drugega drugemu nasproti prav v tistem času, ko je on začutil. »Svet je lep in še lepši bi bil, da imam bitje, katero bi čuval.« Ona je mislila: »Svet je lep, a še lepši bi bil, da imam koga, ki bi se zanimal zame.«

On je imel mlajše brate in sestre, ki bi se radi zatekali v njegovo varstvo, a kaj so bratje in sestre v tistih dneh. Tudi ona je imela mater-vdovo, ki jo je ljubila in jo varovala, toda kaj je mati v tistih dneh. Ni treba ustom besede, ne pogleda očem, srce samo kaže pot in ukazuje. Naj bo krivo ali pravo, naj gre v nebesa ali v najgloblje prepače, človek mora iti po tej poti. V tistih dneh sta se srečala in naenkrat je bilo obema vse tako razumljivo in jasno, kakor da je pripravljeno od vekomaj.

»Kod sem hodil, da je nisem videl prej,« je vriskalo njegovo srce.

»Kam sem mislila, da ga nisem poklicala že pred daavnimi dnevi,« je v radosti ponavljalo njeno srce.

Od vekomaj je bilo znano njej, da je on Emil Komšič, ki hrepeni po njej, presanja vse dni in nešteto noči, toži luni in kliče zvezde na pomoč. Zakaj je vendar klical zvezde in sanjal o luni, ko je bila ona, Nada Vrtičeva, tako blizu njega? Utripljaje njegovega srca je poslušala, ob njegovih zablodah je drhtela in v zmagah se je veselila z njim. Vse tisto plaho drhtenje, vse ono pričakovanje, ki spremlja otroka na poti do dekleta, vse veljalo njemu in samo njemu. Zakaj je klical zvezde? ...

Ko so minila vprašanja in so bile dopolnjene slutnje srca, se je umaknila plahost žarki luči. Emil je bil naenkrat orjak, kralj nad kralji. Segel je z roko in je vrgel zvezdo nebesko ljubici pred noge.

»Na, da bo slajša noč in lepši jutrišni dan!« Nada je smehljaje se stopila na zvezdo in njeno telo je bilo kakor alabaster v objemu solnca. V zlatem slapu so padali lasje preko ram po hrbtu in po grudih, sveta, skrivnostna senca. V tej senciji je črpal Emil svojo moč. Bil je čarovnik sredi lastnega neba in le poredko se je ponižal na zemljo. To so bili trenutki slabosti in trenutne onemoglosti, ko je megla očesu jemala svoboden pogled. Takrat je dejal Nadi:

»Bogve, kaj nama še hrani življenje?« Nada se je privila k njemu. Bilo jo je strah takih besed — kadar je po takem pogovoru bila sama, se je vselej jokala. Bala se je matere in njenega varstva. Emil je študent siromak in njegova bodočnost je v oblakih, mati Nadina pa je ženska, ki pozna samo številke, samo mrzle, neusmiljene številke.

Vendar so bile take misli samo hčerke slabotnih trenutkov. Komaj je posijalo solnce, so morale izginiti v nič.

V takem drhtenju, zmagovanju in obupavanju je Emil Komšič doštudiral in je postal doktor modroslovja. Dobil je mesto na gimnaziji in je po mnogih poskusih stopil v bližino Nadine matere. Gospa ga je premerila od pete do temena in je odločila, da ni napačen človek.

»Kaj pa je prav za prav?« je vprašala hčerko. Mati je namreč poznala vse izgovorjene in neizgovorjene besede in vse skrivnosti hčerkinoga srca.

»Profesor,« je jecnila Nada.

»Hm,« je menila gospa in je s tem enkrat za vselej obsodila doktorja Komšiča.

Nada je molčala, molčala in bledele in je skrivala Emilu svojo bolelo. Govorila je z njim samo o najlepšem in najsajjšem. Naposled se je doktor Komšič odločil.

»Jutri pridem...«

Nada je gorela v radosti in bolelo. Povedala je materi in je s tiho vdanostjo pričakovala dogodkov.

Gospa Vrtičeva se je našopirila in je v vsaki najmanjši podrobnosti podčrtala razkošje, kakršnega je bila vajena v življenju. Začutila je v sebi mladost, tisto zapozneno mladost matronskih let, ki hoče gospodovati in gledati mučenike pred svojimi nogami.

Ob določenem času je prišel doktor Komšič. Sprejela ga je gospa sama in mu je s ponosnim dostojanstvom odkazala mesto. Emil je imel nagovor na jeziku, slovesne in izbrane besede, ki pa naenkrat niso hotele z jezika. Kakor polit kuček je stopical sem in tja in je komaj izustil najpotrebnejše. Gospa ga je poslušala in je pripomnila na koncu:

Metuzalemi v starih in zdajšnjih časih

Nekateri učenjaki pravijo, da lahko človek doživi največ 158 let, drugi pa trdijo, da je meja starosti znatno manjša

Redke so žene, ki bi se bahale s svojo starostjo, ker to ni ženska navada. Ni pa pravila brez izjeme in tako tudi Angležinja Katarina Plumketova ni skrivala svoje visoke starosti. Rodila se je l. 1820. in umrla je tik pred svojim 112. rojstnim dnevom.

Plumketova je bila iz slavne irske rodbine. Njen oče lord Plumket je bil anglikanski škof v Tuamu. Z navdušenjem je govorila še zadnje dni svojega življenja o prijateljstvu svojega očeta s pisateljem Walterjem Scotom. Tudi sama je imela zelo rada slavnega romanopisca, saj ji je večkrat pripovedoval zanimive pravljice, da je kot otrok hitreje zaspala.

Prvo potovanje je nastopila Katarina Plumketova na prvem parniku, ki je vozil med Irsko in Anglijo. Leta 1839. se je peljala iz Londona v Birmingham. Pred smrtjo se je pogosto spominjala dogodka, ki se ji je bil vtisnil v spomin na kronanju kraljice Viktorije l. 1838. Tudi krimsko vojno je pomnila do svoje smrti.

Katarina Plumketova, rojena v Napoleonovih časih, je preživela pet pokolenj v Angliji. Bila je trd boj proti kratkim krilom in svobodnejšemu občevanju med ženskimi in moškimi spolom, kajti imela je stroge nazore o npravnosti. Kaj neki bi dejala, če bi zdaj vstala od mrtvih? Trdila je, da navzlic sportni vzgoji mlado pokolenje nima smisla za dolgo življenje. »Ne verjamem, da bi mnoga izmed naših deklet dosegla mojo starost, ker si dela mladina sama preveč skrbi,« je zatrjevala večkrat. Čeprav se je peljala s prvim vlakom in prvim parnikom, ni nikoli sedla v avto. Tudi kinematografe je sovražila in radia ni marala poslušati.

Čeprav je dočakala tako visoko starost, ni bila najstarejša žena Evrope, niti sveta. Najstarejša žena v Evropi je umrla v avgustu l. 1935. Bila je to Penykova na Češkem. Ta žena ni bila nikoli hudo bolna in skozi cela desetletja je jedla neslane jedi. Dočakala je 122 let. Znani Zaro Aga je zatrjeval, da je star 164 let, toda dokazov ni imel, da je govoril resnico. Pač je pa doživel najmanj 120 let, kar je še zmerom zelo visoka starost.

Že nešteto krat se je obravnavalo vprašanje, kako visoko starost more človek sploh doseči. Nekateri učenjaki pravijo, da živi človek lahko največ 158 let, drugi pa trdijo, da je tako visoka starost nemogoča. Nad 150 let, to je baš 158 let, je baje dosegla Francoska Marija Pisujeva, ki je umrla l. 1828. Thomas Preen, o katerem je bilo baje dognano, da se je rodil leta 1483, je umrl v Londonu l. 1635. Štel je torej 152 let. Navzlic tem primerom izredno visoke starosti je pa treba priznati, da je izjema že starost 100 let.

Dne 1. septembra l. 1932. je praznovala stoletnico rojstva v Berlinu rojena Vilhelmina Elmersova, ki je bila sicer zaradi bolne noge priklenjena na svojo sobico, toda njen spomin je bil še vedno odličen. Dobro se je še spominjala tik pred smrtjo nemirnih revolucijskih dni iz leta 1848. Zanimiv pojav v življenju pretežne večine zelo starih ljudi je, da se mnogo bolje spominjajo dogodkov iz

»Koliko pa imate dohodkov, gospod doktor, če dovolite to indiskretnost?«

Emil je zardel in povedal. Tako trpko je čutil v tistem trenutku, da stoji na tleh, na čisto golih vražjih tleh.

»Hm, oprostite, ali to moji hčerki ni niti za robce dovolj.«

Tedaj se je doktor Komšič vzravnal:

»Obžalujem! Če je tako smrkava, je vsaka beseda brez pomena. Moj poklon!«

Ko je odhajal, je čul brezupno ihtenje Nadine, on pa se je smejal, smejal in smejal. Tako neverjetno naglo je bil padel iz devetih nebes na trda tla.

N. T.

davne preteklosti kakor iz zadnih let svojega življenja.

L. 1926. je umrl v neki vasici francoske Švice najstarejši Švicar po imenu Baudat, rojen 23. avgusta l. 1822. v Arnexu. Bil je sin siromašnega vinogradnika in tudi sam se je posvetil vinogradništvu. Ko je štel 95 let, je še nosil prst v vinograd in opravljal tudi druga težka dela. Dva dni pred smrtjo je zbolel, legel in za zmerom zatisnil oči tako mirno in zadovoljno, kakor je živel.

× **Novo drevo, ki dorase v dveh letih.** S križanjem nemškega, ameriškega in sibirskega topola so dobili v Nemčiji drevo, ki rase dvakrat hitreje od navadne vrste topola in ki ga lahko že čez dve leti posekajo kot dozorelo drevo. Za primerjavo naj omenimo, da potrebujeta smreka in bor 100 do 200 let, preden doraseta za posekanje, bukev 140 let, hrast pa celo 160 let. Če hočemo hrast porabiti za doge, mora rasti 300 let. Nove vrste topol je pa prava lesna tvornica. Njegov les je vsestransko poraben. Topole lahko sadimo kot okrasna drevesa tudi po mestih, kjer je to še najbolj priporočljivo, saj rasto po parkih, kjer bi sicer zemljišče ostalo prazno, odnosno mnogo slabše izkoriščeno.

× **Kdor ima slabe oči, ima tudi slabo prebavo.** Nemški zdravnik dr. Grunert trdi, da so bolezni v želodcu in črevesju dostikrat v zvezi z motnjami v očeh. Pravi, da se je v nešteti primerih, ko je bolnika ozdravil napake na očeh, pokazalo, da so se občutno zmanjšale tudi motnje v njihovih prebavilih, predvsem na želodcu. Dr. Grunert je imel opravka z 250 takšnimi bolniki, pri katerih je ugotovil, da so zaradi tega, ker slabo vidijo, trpeli tudi na želodcu. Njihove želodčne težave je odstranil na ta način, da se je lotil najprej zdravljenja oči.

× **Med tisoč ljudmi je devet jecljačev.** Po zadnih podatkih pride na svetu na vsakih tisoč ljudi devet, ki jecljajo. Med ženskami so takšni primeri zelo redki in jecljanje zaradi tega velja skoraj izključno za moško napako. Jecljanje pripisujejo raznim duševnim motnjam, ki jih vseh doslej še ni uspelo pojasniti in ki se pojavljajo pri ljudeh že v njih otroški dobi. Zanimivo je tudi to, da se moški še dajo odvaditi jecljanja, pri ženskah pa ostanejo takšna prizadevanja skoro vselej brez uspeha.

× **Kanadsko kmetijstvo v stiski, ker ne ve kam s pšenico.** Kanada ima letos 480 milijonov bušlov pšenice kolikor je ni imela še nikoli. Anglija pa se je obvezala prevzeti le 19 milijonov bušlov. Zato je jasno, da je zašla Kanada glede odprodaje svoje pšenice v zelo težaven položaj. V začetku pomladi so kanadskim pridelovalcem sicer nujno priporočali, naj opuste pridelovanje pšenice in se lotijo živinoreje. Toda to priporočilo je prišlo delno prepozno, delno je pa naletelo na gluha ušesa. Zato zdaj pričakujejo, da bo morala kanadska vlada prihodnje leto seči po prisilni omejitvi setve pšenice.

Novice

Vsi svetniki v snegu

Ze dolgo vrsto let nismo imeli na praznik mrtvih snega. V zadnjih letih je sicer večkrat padel prej, a je spet skopnel. Zaradi visokega snega v naših krajih letos nismo tako svečano praznovali spomina na mrtve svojce kakor druga leta.

Pobeljena je z manj ali bolj visokim snegom vsa Ljubljanska pokrajina. Visok sneg je tudi na Gorenjskem in Spodnem Stajerskem. V naši pokrajini je zlasti zasneženo Kočevsko. Hude snežne zamete so imeli nadalje v posameznih delih Hrvaške, posebno v Gorskem Kotaru. O snežnih zametih poročajo tudi iz raznih drugih držav.

Marsikje je sneg napravil veliko škodo v sadovnjakih. Prezgodna zima je naletela na drevje, ki je bilo že polno listja, kar je zakrivilo, da se je naletavajoči sneg obešal na veje in jih lomil. Meščani kakor kmetje imajo na vrtovih že večino zelja in mnogo drugih jesenskih pridelkov. Tem snegu ne bo posebno škodoval, če ne bo začelo zmrzovanje. Ker se sneg močno taja, je upati še na nekaj lepih dni, ki so potrebni, da se spravijo zedni ostanki s polja pod streho.

* **Zahvalni pozdrav Visokega Komisarja.** Ko se je Ekselencija Visoki Komisar Grazioli pred dnevi peljal na obisk v Zagreb, ga je na državni meji v Bregani pozdravil veliki župan župe Prigorja g. dr. Marko Lamešič. Ko se je Visoki Komisar vrnil iz Zagreba, je poslal g. dr. Lamešiču nasledno brzojavko iz Metlike: »Brezmejno se zahvaljujem za sprejem in prosim, da blagovolite sprejeti tovariške pozdrave z željo uspehov v vašem delu.«

* **Disciplina v prehrani.** Prehranjevalni zavod je z raznih strani dognal, da mnogi nakupujejo živila za vsakršno ceno, jih skrivaj prevažajo in skrivajo ter si v pravem pomenu besede kopicajo zaloge. Oni, ki tako ravnavajo, so sužnji najbolj slepe sebičnosti, njihovo delo pa jim ne bo koristilo, ker bodo prej ali slej razkrinkani in prijavljeni pristojnim oblastvom. V teh časih se morajo vsi državljani brez razlike zavedati dolžnosti, ki jim jo nalagata zakon in družba, da namreč z vsemi silami delajo za blagor in koristi splošnosti in ne posameznikov. Prehranjevalni zavod Visokega Komisarjata za Ljubljansko pokrajino.

* **Sprememba policijske ure.** Po odredbi Visokega Komisarja morajo biti od torka 4. t. m. dalje vsi javni lokali v Ljubljani zaprti ob 20.30, promet na ulicah pa je dovoljen do 21. ure. V drugih občinah pokrajine je policijska ura ob 20.30. Traja do 5. ure zjutraj. V tem času ne sme nihče iz hiše brez posebne dovolilnice, ki jo izda oblastvo javne varnosti. Kršitelji se kaznujejo od 100 do 1000 lir in v hujših primerih tudi z zaporom do treh mesecev.

* **Zdravstvena avtomobilska kolona je bila v Sodražici 27. oktobra.** Na trgu je bil sprejem, ki so se ga udeležili župan, uradništvo, učiteljstvo in šolska mladina. Takoj po sprejemu so se začeli zdravstveni pregledi šoloobvezne mladine, popoldne pa tudi ostalega občinstva. Šest zdravnikov je v teku dneva brezplačno izvršilo 1159 pregledov. Prebivalstvo je zelo hvaležno vsem odločujočim za skrb, ki jo posvečajo njegovemu zdravju.

* **Dr. Zvonku Janežiču v spomin.** Pred komaj tremi tedni je umrla v Srbiji učiteljica Gusta Janežičeva, zdaj pa je dospela vest, da je na Bledu po dolgi bolezni umrl njen brat, zdravnik g. dr. Zvonimir Janežič. Zvonko, ki je nosil ime po znamenitem stricu slovničarju, je bil še majhen otrok, ko mu je umrl oče. Skrbna mati je dala njega in sestro Gusto študirati, ostali štirje otroci pa so ostali doma na kmetiji, ki je ena najlepših v Rožu. V Lešah pod Golico stoji ponosni Janežičev dom. Okrog hiše in gospodarskih poslopj se razprostira sadni vrt, da mu ga menda v Rožu ni enakega. Mati je znala gospodariti in hiša ni poznala pomanjkanja. Rajnki Zvonko je bil izredno dober človek.

Njegova soproga Vera je iz ugledne Libichove družine v Pragi. Iz njunega zakona so se rodili trije sinovi: Mišo, Vlado in Zvonko, vsi trije skrbno vzgojeni. Smrt dobrega moža in očeta je hud udarec za družino. Rajnkemu blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

* **Obvezno cepljenje proti davici v Loškem potoku.** Ker se na ozemlju občine Loškega potoka davica vztrajno ponavlja, je Ekselencija Visoki Komisar s takojšno veljavo odredil: 1) Cepljenje zoper davico je obvezno za otroke obojega spola med 18. mesecem in 10. letom starosti, bivajoče na ozemlju občine Loškega potoka. Županu občine Loškega potoka in ravnatelju Higienskega zavoda v Ljubljani se poverjata izvršitev te naredbe in določitev kraja, dneva in ure, kje in kdaj naj se opravi cepljenje. 2) Cepljenje se mora opraviti po določbah komisariatske naredbe z dne 23. avgusta 1941-XIX št. 90, katere predpisi veljajo tudi, kolikor se nanašajo na kazni za kršitve te naredbe.

* **Sprememba območja občine Tržišča.** Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil s takojšno veljavo: Del kraja Stražberka (hišne številke 1, 2, 3, 4 in 16) v občini St. Janžu, ki je bil v zvezi z delno spremembo mejne črte priključen Ljubljanski pokrajini, se pripoji občini Tržišču, okraj Novo mesto.

* **Na avtobusni progi Novo mesto—Sv. Križ pri Kostanjevici še en avtobus.** Na avtobusni progi Novo Mesto — Sv. Križ pri Kostanjevici je doslej vzdrževal potniški promet en avtobus, ki je dvakrat dnevno vozil v obeh smereh. To je pa bilo mnogo premalo, zato avtobus nikoli ni mogel sprejeti vseh potnikov. Zdaj je poštna direkcija sklenila, da ugodni željam vsega prebivalstva in postavi na to progo še en avtobus, ki je pričel obratovati 3. novembra in vozi dnevno razen ob praznikih in nedeljah iz Kostanjevice ob 10. dopoldne s prihodom v Novo mesto ob 11. uri. Odhod iz Novega mesta je po prihodu ljubljanskega vlaka ob 15. s prihodom v Kostanjevico ob 16. Ostali dve avtobusni zvezi ostaneta nespremenjeni.

* **Postavitev društva Rdečega križa pod nadzorstvo.** Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291.: Člen 1. Rdeči križ v Ljubljani se postavlja pod neposredno nadzorstvo Visokega Komisarja, ki ga bo izvrševal po fašistu Ludoviku Maffeu. Ta ima tudi nalogo, da pripravi preureditev Rdečega križa po zahtevah novega položaja, nastalega z ustanovitvijo Ljubljanske pokrajine. Člen 2. Ta odločba stopi takoj v veljavo. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

* **Smrt stare šolnice.** Na Kamnu pri Novem mestu je v visoki starosti 83 let umrla Hedvika Rosinova, svakinja pokojnega slovenskega politika, poslanca in glavarja Frana Sukljeta. Blaga pokojnica je bila po poklicu učiteljica in je službovala v Žužemberku, Črnomlju in v Novem mestu. Pokojnica je jesen svojega življenja preživela na znamenitem Suklietovem Kamnu. Blag ji spomin!

* **Sprememba okoliša pošte Ljubljana 7 (Šiška).** Kraji Dolnice, Dravljje, Glince, Kamna gorica, Peržan, Podutik, Trata, Zapuže, del Podgore (hišne številke 17, 26, 31, 43, 45, 46 in 47) in del kraja Poljana (hišne številke 255, 45, 47, 52, 56, 59, 63, 64, 65 in 66), ki so spadali prej k okolišu pošte št. Vid nad Ljubljano, se dodele k okolišu pošte Ljubljana 7.

* **Podaljšanje veljavnosti železniških legitimacij za upokojene.** Državni upokojeni in upokojenke, ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od finančne direkcije in ki od nje še vedno prejemajo pokojnino, naj ji predložijo svoje legitimacije zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodno leto že v novembru ali decembru l. 1941, zlasti če jih nameravajo uporabljati takoj v začetku leta 1942. Železniškim legitimacijam je treba priložiti: 1. odrezek (kupon) čekovne nakaznice, po kateri je bila izplačana pokojnina za pretekli mesec; 2. železniško znamko za 0.76 lire, ki je v legitimaciji nihče ne sme nalepiti sam. Če železniški legitimaciji poteče letos petletna doba in v njej ni več prostora za vpis veljavnosti za leto 1942., direkcija železnic ne bo izdala nove legitimacije, ampak vložek k zdajšnji legitimaciji. Vložek bo sestavni in neločljivi del legitimacije. Na njem se bo

moral imetnik podpisati. Pri nakupu vozovnic po znižani ceni ga bo moral pokazati potniški blagajni vedno z legitimacijo vred zaradi žigosanja v ustrezni rubriki. Kdor hoče naročiti vložek, mora legitimacijo takoj poslati, priložiti za vložek 1 liro v gotovini, železniško znamko za 0.76 lire in odrezek čekovne nakaznice. Finančna direkcija bo morala namreč vložke naročiti pri direkciji železnic že do 15. t. m. Upokojeni in upokojenke iz Ljubljane naj izročijo in prevzamejo svoje legitimacije v poslopju finančne direkcije, pritličje, soba št. 3., in sicer vsak delavnik od 10. do 12. Ostalim upokojenem in upokojenkam bo direkcija vračala legitimacije po pošti.

* **Inozemski potniki naj pri potovanju v Italijo ne nosijo s seboj zlatnine.** Glede na naj-novejšo italijansko odredbo, ki urejuje promet in izvoz predmetov iz žlahtnih kovin in dragocenosti, opozarjajo nemški listi, da morajo potniki, ki potujejo v Italijo, zlatnino in dragocenosti oddati pri vstopni carinarnici do zopetnega povratka. Zato je priporočljivo, da zlatnine in drugih dragocenosti ne nosijo s seboj.

* **Odkrili so dve starodavni rimski vili.** Pri Leporanu blizu Tarenta so pri razkopavanju zemlje naleteli na dve vili iz starih rimskih časov. Zraven vil so odkrili z marmorjem obdan ribnik. Okraski na tem marmorju so izredno lepi.

* **V Italiji je 43.118 Židov.** Rimski listi prinašajo uradno poročilo, po katerega navedbah je v kraljevini 39.444 Židov državljanov in 3674 Židov tujcev.

* **Sneg tudi v Apeninih.** V Italiji, tudi v severni, navadno ne poznajo preveč hudih zim, a letos so dobili zgodaj sneg. V noči na 25. oktober je padlo precej snega po vseh Apeninih med Ligurskim zalivom in Piemontom. Italijanski listi poročajo, da ga je po vrhovih padlo 30 do 40 cm. Posledica tega je bil seveda precejšen padec toplote tudi v nižinah ob morju.

* **Smrt pod tramvajem.** Pred dnevi zvečer se je na Poljanski cesti v Ljubljani pripetila huda nesreča. Tramvaj je ob Alojzijevišču podrl vdo-odvetnika iz Preddvora go. Marjeto Wurzbachovo. Ponesrečenka je očitno preslišala ropotanje tramvajskega voza in je stopila s hodnika na cesto prav v trenutku, ko je bil tramvaj tik za njo. Voznik je sicer takoj zavrl voz, toda nesrečo ni mogel preprečiti. Z veliko silo je tramvaj gospo podrl na tla, da je obležala nezavestna. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico. Gospa pa se ni več zavedla in je umrla za poškodbami.

* **Obsojeni navjalcji cen.** Po splošnih sodnih zapiskih v Ljubljani je bilo septembra in oktobra obsojeno 76 oseb zaradi navijanja cen na skupno 529 dni zapora, na 20.000 lir denarne kazni in 4085 lir povprečnine. Pogojno je bilo obsojeno samo 12 oseb, drugi vsi nepogojno. Oproščeno je bilo 47 oseb, obtoženih zaradi navijanja cen.

* **Zanimive zlatnike so izkopali.** V bližini Puglije, kjer že nekaj časa razkopavajo zemljo, koder grade novo naselje, so te dni naleteli na zanimivo najdbo. Našli so v zemlji precej veliko glinasto posodo in v njej kakšnih sto zlatih in srebrnih starih kovancev. Strokovnjaki so ugotovili, da so kovanci iz časov Friderika II. Švedskega. Med njimi so bili tudi trije zlati kovanci, ki so še izredno dobro ohranjeni in kakršnih doslej še niso nikjer našli.

* **Egiptovsko gos so ustrelili v severni Italiji.** Dva lovca iz severne Italije sta imela izredno srečo na lovu. Ustrelila sta lepo egiptovsko gos. To redko žival sta dala nagačiti, da jo bosta imela za spomin. Egiptovska rasa, ki sta jo ustrelila, je rdečkaste barve, perutnice pa ima črne z belimi lisami. Takšne race žive v večjih trumah v Egiptu. V Italiji pa so redkost.

Iz Trsta in Gorice

Slepi vojni prostovoljci. 30 slepcev iz Trsta in iz Tržaške pokrajine je delalo poseben tečaj za tako zvane aerofoniste (zračne prisluskovalce), ki s posebnimi slušali zasledujejo prihod vojnih letal. Izkušnje so pokazale, da so slepci za take naloge zelo primerni, ker imajo

Borba dekletca z orlom. Pri Kovicu je neko dekletce zasačilo orla, ki je v kokošnjaku ubil pet kokoši in jih že začel trgati. Pogumno dekletce se je vrglo nad orjaško ptico s kosom opeke v roki. Udarilo je orla po glavi, da je omedlel. Nato je šlo po konopec, zvezalo je orlu peruti in ga naposled ubilo.

Smrtna kazen se lahko izvrši tudi s streljanjem. Bivši jugoslovenski zakonik je doležal, da se izvrši smrtna kazen z obešenjem. Zdaj je srbska vlada to točko spremenila in se glasi: »Smrtna kazen se izvrši z obešenjem ali streljanjem.«

davnega človeka je, da je imel v glavnem takšne telesne značilnosti kakor jih ima zdajšnji evropski človek.

× **Ze Asirke so si znale barvati lase.** Da so si že v starodavnih časih znale ženske barvati lase, dokazuje ena izmed najnovejših starinskih najdb v Mezopotamiji. Pri nekaterih izkopavanjih so namreč našli na kamenito ploščo, na kateri je bilo napisano, kako je treba barvati lase. Kamenito pismo je bilo naslovljeno na neko žensko. Starinoslovci menijo, da je najdba iz dobe, ko so v Mezopotamiji živeli Asirci.

× **Dvoje novih ruskih pristanišč na Daljnem vzhodu.** Švedski časopis »Dagens Nyheter« piše, da so za razkladanje ameriškega blaga, namenjenega sovjetski vojski, na Daljnem vzhodu odprli dve novi ruski pristanišči. To sta pristanišče Petropavlovsk na polotoku Kamčatki in pristanišče v Nogaievu, severno od Vladivostoka. Poleg tega mislijo zdaj tudi na to, kako bi pospešili pošiljanje raznega blaga v notranjost Rusije. Zdajšnje stanje preko sibirske železnice je tako, da ne dovoljuje povečanja prometa, ki že zdaj naletava na velike težave, ker je proga stara in slaba in ker so železniški vozovi v slabem stanju. Treba je torej poiskati drugo sredstvo za prevoz potrebščin, ki jih Amerika pošilja Rusiji na pomoč. V ta namen so sklenili zgraditi novo železniško progo, ki bi se začela pri Nogaievu in bi šla skoro vzporedno z zdajšnje prekosibirsko železnico. Toda to progo ni mogoče tako hitro zgraditi, da bi se mogla že v zdajšnji vojni uporabljati.

ZAPREKE BOLEZNI

Gospodična iz mesta (knetu): »Torej devdeset let že štejete, pa še niste bili nikdar bolni?«

Kmet: »Seveda še nisem bil bolan! Veste, pri nas ni tako kakor pri mestnih ljudeh. Prvič nimamo pri nas toliko časa in drugič ni nobenega zdravnika.«

Po širnem svetu

× **Angleško priznanje gondarskim junakom.** Iz Lizbone poročajo: »Daily Telegraph« je objavil vest iz Najrobija, v kateri ugotavlja, da se na področju okrog Gondarja v Abesiniji 15.000 Italijanov upira angleškemu napadom. Čeprav so čisto ločeni od zunanega sveta, tako da ne prejema nikake pomoči, se angleškim četam celih sedem mesecev ni posrečilo zavzeti to posledno italijansko postojanko v Abesiniji.

× **Na Danskem imajo že hudo zimo.** Pretekli teden so divjali na Jütlandiji strašni snežni viharji. Vse področje se je naenkrat znašlo sredi najhujše zime. Snega je padlo za dva metra. Pritisnil je silen mraz. Več krajev in vasi je čisto ločeno od ostalega sveta. Brzjavne in telefonske zveze so prekinjene. Tudi železniški promet je v teh krajih ustavljen. Mnogo živine je zmrznilo.

× **94 odstotkov vseh Evropevcov med 18 in 70 leti je bilo ali so v vojni.** Po zbranih podatkih je 94 odstotkov vseh za vojno sposobnih moških, ki zdaj žive v Evropi, bilo ali so udeleženi v vojni. Torej samo šest odstotkov moških ni okusilo vojnih dobrot.

× **Amerika bo zaplenila francoske ladje.** Listi poročajo, da nameravajo francosko prekomorsko ladjo »Normandie« preurediti v matično ladjo za letala. Pravijo, da bodo zaplenjene tudi druge francoske ladje, ki so bile pridržane v ameriških lukah.

× **V Evropi je 14 milijonov žensk več kakor moških.** V »Statističnem priročniku svetovnega gospodarstva« so zbrani podatki o evropskem prebivalstvu. Po teh podatkih živi v Evropi 523.956.000 ljudi, in sicer 254.910.000 moških in 269.046.000 žensk. V Evropi je torej 14.136.000 žensk več kakor moških. V Združenih državah, Mehiki in Kanadi je približno milijon več moških kakor žensk. Tudi na Japonskem število moških prebivalcev prekaša ženske, in sicer za 214.000 duš.

× **Najstarejša topovska krogla.** V starem veku niso poznali topov v današnjem smislu, vendar so se obstreljevali v bitkah s kamni in si pomagali pri obleganju trdnjav z različnimi preprostimi napravami. Izstreljevali so s svojimi napravami gladko brušene, povsem okrogle kamne s premerom 14 do 40 cm in težke od 6 do 8 kg, ki jih je bilo polno v petih skladiščih, najdenih leta 1927. v gradu Pergamonu. Ta skladišča so iz leta 201. pred Kristusom in v njih so shranjene prve starogrške »topovske« krogle.

× **Slovaški Židje morajo na deželo.** Slovaška vlada je sklenila izgnati vse Žide iz prestolnice Bratislave in ostalih slovaških mest, ki imajo več kakor po 5000 prebivalcev. Židje bodo morali prijeti za delo kje na deželi.

× **Skok iz višine 10.000 metrov.** Neka vest iz New Yorka pravi, da se je neki ameriški letalec spustil z višine 10.000 metrov iz letala na zemljo. Padalo, s katerim se je pognal v neizmerno praznino pod seboj, je bilo dvojno in se je odprlo šele v višini 500 metrov nad zemljo. Letalec, ki je srečno pristal na tleh, je med drugim povedal, da je bilo v stratosferi, iz katere je skočil na tla v štirih minutah, 25 stopinj mraza.

× **Sovjetski maršal Blücher mora v Moskvo.** Iz Šanghaja poročajo, da je bil sovjetski maršal Blücher, ki je bil še nedavno vojaški svetovalec pri Čangkajškovi vladi, odpoklican v Moskvo.

× **V Traciji je mir.** Bolgarska brzojavna agencija sporoča: Nekatere tuje radijske postaje so razširile glasove, da je bilo poslano v severno Grčijo pet nemških polkov, ki naj zamenjajo bolgarske okupacijske čete, ki da ne morejo vzpostaviti reda. Te vesti niso resnične. V severni Grški sploh ni bolgarskih čet,

če pa ima kdo v mislih Tracijo, vladata tam popoln mir in red.

× **Žide vabijo v angleško vojsko.** V Jeruzalemu so začeli z veliko propagando, naj Židje vstopajo v angleško vojsko, ker se Anglija bori tudi za Žide. V židovski prestolnici Tel-avivu so priredili tudi že prvo parado židovskih oddelkov.

× **V 16 mesecih pet otrok.** Kmetica Schaarmanova v Wildschützu v Šleziji je lani rodila dvojčke, letos pa trojčke, dečka in dve deklici. V 16 mesecih je torej imela pet otrok, ki so vsi živi in zdravi.

× **Riba, ki pleza po drevju.** Tudi ribe, ki znajo plezati po drevju žive na svetu in sicer v Avstraliji, v močvirnatem ozemlju Malgrove. Samo tu živi riba plezalka. Za oko je prav takšna, kakor so druge ribe, razlikuje se le v tem, da ima dihala na repu, njene plavuti pa so bolj podobne krempljem. Ta čudna riba se požene, kadar se ji zazdi, iz vode na drevo, skače z veje na vejo kakor ptič. Zna pa tudi spretno plezati po deblu.

× **Odkrili so okostje človeka izpred 9000 let.** Pri razkopavanju zemlje v bližini danskega mesta Odenseja so delavci našli na zanimivo najdbo. Izkopali so človeško lobanjo in del okostja pradavnega človeka, ki je živel pred kakimi 9000 leti v vsej severni Evropi. Najzanimivejše pri tem tipu pra-

Smeh je zdravje :::::

ZENA ODHAJA V TOPLICE

Ženka: »Tako čez pet dni ti bom že pisala.«

Možek: »Kaj, že čez pet dni boš potrebovala denar?«

POSEBNA MILOST

Trije možje so bili obsojeni na smrt, da bodo obešeni. Ker še niso bili poprej nikdar kaznovani, jim je bila izkazana posebna milost, da so si sami izbrali drevesa, na katerem naj bodo obešeni.

Prvi je rekel: »Jaz bi rad visel na tisti lepi lipi.«

Drugi je dejal: »Jaz bi bil rad obešen na temle velikem kostanju.«

Tretji pa je menil: »Če že mora biti, bi bil rad obešen kar tukajle na tejle smrekici.«

Rabelj je na to odgovoril: »Ali ste nori?

Na tako majhno drevesce vendar ne morem obesiti nobenega človeka.«

»Nič ne de,« je menil tretji, »saj bo drevesce zraslo.«

PRAŠIČ JE POGINIL

Posestnik Motovilnik je bil že dalje časa odsoten. Nekega dne je dobil od svoje žene nasledno brzojavko: »Stari prašič je poginil. Ali naj kupimo drugega ali čakamo nate?«

LASJE IN SKRBI

Gašper: »Zakaj ti tako izpadajo lasje?«

Miha: »Od skrbi.«

Gašper: »Od kakšnih?«

Miha: »Skrbi me, kako bi preprečil izpadanje las.«

NA NOGE JE POZABIL

Miha je bil zelo pobožen. Ko je bil v prejšnji svetovni vojni na bojišču, je zmerom molil: »Ljubi Bog, ohrani me pri življenju!« Sovražne granate pa niso izbirale. Zadet je bil v nogo in morali so mu jo odrezati.

Ko je zagledala njegova mati sina brez noge, se je užalostila: »Miha, Miha, gotovo si pozabil Boga, da te je tako kaznoval!«

»Oh, mati, saj sem zmerom molil, da bi me Bog ohranil pri življenju, toda na noge sem čisto pozabil!«

PRI ZDRAVNIKU

Mati: »Gospod zdravnik, Jakec si je pokvaril želodec. Jakec, le pokaži gospodu zdravniku jezik.«

Jakec: »Mati, ali mu osle tudi lahko pokažem?«

PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Vsako jutro morate piti toplo vodo!«

Bolnik: »Saj jo pijem, gospod doktor, samo da ji moja žena pravi kava.«

IZMOTAVA SE

Spela: »Ali se ti ne zdi, da bi se midva že morala poročiti?«
 Gašper: »Seveda, saj stara sva dovolj, toda dvomim, da bi naju kdo hotel vzeti.«

V PISARNI

Ravnatelj: »Gospodična, reči vam moram, da mi prav nič ne ugajate.«
 Strojepisica: »No, tudi vi niste med najlepšimi...«

MOST ČEZ MORJE

Vera: »Kaj praviš, Dušan, če bi hoteli zgraditi most čez morje, kako daleč bi prišli?«
 Dušan: »Do blaznice.«

AMERIŠKA

Bogat Američan pride k zdravniku po navet v neki bolezni. Zdravnik si ga malo ogleda, vzame majhno steklenico in reče bolniku: »Poduhajte... dobro... vi ste ozdravljeni!«

»Koliko sem dolžan?« vpraša Američan.
 »Pet sto dolarjev!« je zdravnikov odgovor. Američan vzame iz žepa bankovec za pet sto dolarjev, ga pomoli zdravniku pod nos in reče: »Poduhajte... dobro... vi ste plačani.«

VESELA VEST

Ženka: »Možiček, povedati ti moram radostno skrivnost. Kmalu bodo trije v hiši.«
 Možek (jo ginjen objame): »Ah, že davno sem si tega želel.«
 Ženka: »Veš, veš, svojo mamo sem povabila, da bo stanovala z nama...«

NOBEN KLOBUK JI NI VSEČ

Kadar hodi gospa Mohovtova kupovat svoje klobuke, mora njen mož zmerom z njo, da se skupaj posvetujeta. Gospod Mohovt se je nedavno ustavil pred izložbo in rekel: »Tale klobuček si kupi!«

»Tega pa že ne,« je rekla gospa Mohovtova. »Takega klobuka dandanes nobena ženska ne nosi.«

»Kupi pa tegale; ta se ti bo gotovo podal!«
 »Kaj pa misliš, možiček, take klobuke dandanes že skoro vse nosijo,« je menila žena.

PRESENETILA BI GA RADA

Darinka: »Svojega zaročenca bi rada prese-netila za rojstni dan.«

Nuša: »Povej mu, koliko si stara.«

RAZUMLJIVO

Nežica: »Gašperček, kako pa je to, da te tvoj očka zmerom tepe?«

Gašperček: »Čudno vprašanje, Nežica! Zato, ker je močnejši od mene...«

SKRBNA MATI

Urša: »Ah, gospod župnik, naša Špela se tudi letos še ni omožila.«

Župnik: »Bodite brez skrbi, mati. Špela je tako lepa mladenka, da lahko dobi deset ženinov.«

Urša: »Tako je, deset jih lahko dobi, toda težavno je dobiti enega...«

ČAS IN LJUBEZEN

Zora: »Ljubezen je najboljšo preganjanje časa.«

Dana: »Dokler se čas ne maščuje in ne prežene ljubezni.«

ZASE JE POSKRBEL

Podjeten mož se je ponudil bogatemu trgovcu, da mu bo za petdesetodstotno nagrado izterjal zaostale terjatve.

»Kako ste izvršili pogodbo?« ga je vprašal trgovec ob dogovorjenem času.

»Prav dobro,« se je odrezal mož, »svojo polovico sem že povsod izterjal, na vašo pa bo treba še precej čakati.«

POROŠTVO

Brezposelnež pride med prazniki k mesarju in vpraša po kratkem ogledovanju okusne gnjati: »Gospod, ali mi zaupate do jutri, če vam dam poroštvo za polovično vrednost prekajene gnjati?«

»Seveda, seveda,« odvrne mesar vljudno.

»Dobro, dajte mi tile dve gnjati, pa obdržite eno izmed njiju za poroštvo.«

TEŽAVNA REČ

Mihec: »Striček, ali si ti oženjen?«

Stric: »Ne, Mihec.«

Mihec: »Kdo ti pa potem pove, kaj moraš delati?«

MED OTROCI

Nadica: »Kdaj pa je tebe prinesla štorčija, Dušanček?«

Dušanček: »Prvega oktobra.«

Nadica: »Glej, glej, prav na tvoj rojstni dan!«

POMAGAL SI JE

Gost: »Povejte, natak, ali je opazil tu-jec, da sem se vsedel na njegov klobuk?«

Natak: »Seveda je opazil, saj si je po-tem vzel vašega boljšega!«

PRED SODNIKOM

Sodnik: »Zakaj ste ponarejali denar?«

Obtoženec: »Kako čudno vprašate, gospod sodnik? Zato, ker je pravega premalo.«

RAČUNAR

Gervazij: »Čudim se ti, da si mogel vzeti ravnateljovo hčer. Saj je prava ničla.«

Protazij: »Prav imaš, toda baš ničle pri njeni doti so mi tako ugajale, da sem jo vzel.«

V ŠOLI

Učiteljica: »Urška, povej, katere zobe do-bimo najpozneje.«

Urška: »Ponarejene.«

NA ENI NOGI JE STAL

Boltežar stopi iz avtobusa in vzdihne: »Hvala Bogu, vendar sem rešen te gneče. Ves čas sem stal na eni nogi.«

Glas iz avtobusa: »Da, da prav na moji.«

Naročite se na Vodnikove knjige!

Vodnikova pratika za l. 1942, ki izide ob koncu tega meseca, prinese poleg mnogih drugih zanimivih člankov tudi posledni poljudnoznanstveni članek izpod peresa pred tedni umrlega vseučiliškega profesorja dr. »Mlada Dolena, člana Akademije in znamenitega našega pravnega zgodovinarja. Obširni zanimivi članek, ki bo zbudil splošno pozornost, ima naslov »O pravnih spominih v slovenskih narodnih pesmih.« Na ta spis uglednega avtorja posebno opozarjamo bolj izobražene vrste naročnikov Vodnikovih knjig!

Poleg Pratique izda letos Vodnikova družba še izredno lepo povest pesnika Mirana Jarca »Jalov dom«. Članarina znaša 8 lir, vezava v platnu pa 3.50 lir za knjigo. Prijave sprejemajo krajevni poverjeniki, ljubljanska knjigarna Tiskovne zadruga v Šelenburgovi ulici 3 in pisarna Vodnikove družbe v Pucenijevi ulici 5 (poslopje Narodne tiskarne, I. nadstropje, na desno)

Še enkrat našim naročnikom!

Smo že precej časa v jeseni, večina Vaših pridelkov je pospravljenih, ki so šli tudi že deloma v denar. Zato je sedaj skrajni čas, da poravnate naročnino za »DOMOVINO«. Res je, da jo je precejšnje število naročnikov že plačalo, toda še jih je mnogo, ki stoje ob strani in čakajo neodločni. Vse te opozarjamo še enkrat na njih naročninsko dolžnost. Sklenite vsi, ki imate še kaj poravnati, da boste plačali »DOMOVINO«, to, kar ji gre, zanesljivo sedaj brez oklevanja po položnicah, ki jih imate doma, ali ki jih bodele našli priložene časopisu. Priporočajte naš list tudi drugim, da ga naroče. Kdor postane naročnik »DOMOVINE«, je ne pusti več, saj imamo naročnike po deset let, pa tudi od začetka izhajanja, kar je očitven dokaz za priljubljenost lista.

Uprava »Domovine«